Copenhagen, Denmark. Danske kunstindustrimuseum
Det Danske kunstindustrimuseums virksomhed
1911

DET DANSKE
UNSTINDUSTRIMUSEUMS
VIRKSOMHED 1911

DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS VIRKSOMHED 1911

VED EMIL HANNOVER, MUSEETS DIREKTØR

MUSEETS BESTYRELSE

C. NYROP
Bestyrelsens Formand og Kasserer.

F. HENDRIKSEN
Næstformand.

EMIL HANNOVER
Direktør.

FOR INDENRIGSMINISTERIET:
Kontorchef, Docent *H. Gram.*

FOR KULTUSMINISTERIET:
Museumsdirektør, Dr. phil. *Sophus Müller.*

FOR KJØBENHAVNS KOMMUME:
Raadmand *G. Philipsen.*

FOR INDUSTRIFORENINGEN:
Fabrikdirektør *H. Bing.* Fabrikant *Axel Meyer.*
Hof- og Ordensjuvelerer *C. Michelsen.* Professor *C. Nyrop.*
Direktør *Carl Ruben.*

FOR NY CARLSBERG MUSEUMSLEGAT:
Direktør, Dr. phil. *C. Jacobsen.*

FOR DE PRIVATE BIDRAGYDERE:
Folketingsmand *J. C. Christensen.*
Smedemester *J. P. Chr. Jensen.* Tandlæge *Friis*, Kolding.
Xylograf *F. Hendriksen.* Snedkermester *H. P. Larsen.*

FOR KUNSTINDUSTRIMUSEETS VENNER:
Læge *Axel Heine.* Kammerherre *R. Krag.*

Assistent *M. Krohn.* Sekretær Frk. *S. Salomonsen.*

I. SAMLINGERNE.

A. HOVEDSAMLINGEN.

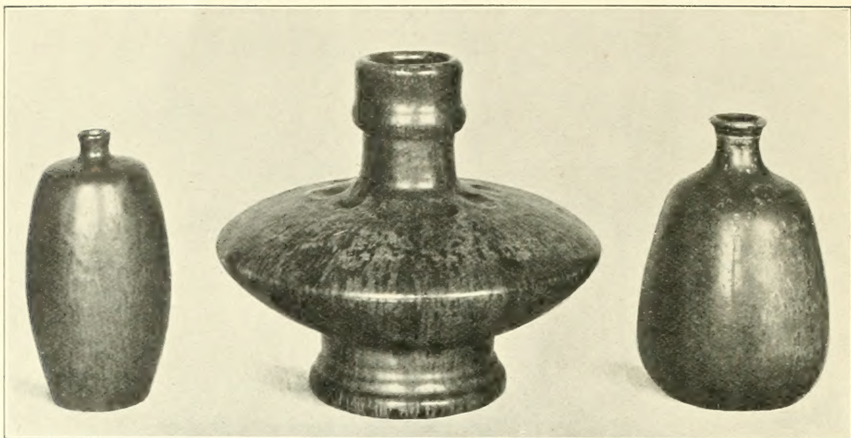
»Vi vil med Forsæt søge at gøre det kommende Aar til et stille Aar, viet det Arbejde indadtil, som maa holde Skridt med Arbejdet udadtil, hvis et ungt Museum skal modnes samtidig med at voxe«.

Med disse Ord sluttede vi vor Beretning ifjor om Museets seneste Erhvervelser. Men man kan i et moderne Museum, som er i Udvikling og gærne vil gøre Gavn, næppe sikre sig Stilhed. I hvert Fald ikke i Det Danske Kunstindustrimuseum. Det er her tidt, som om Gadens Strøm gik gennem vore Kontorer, medens Telefonen ustanseligt ringer og hver Post bringer nye Breve. De løbende Forretninger i vort Museum er blevne saa mange, at vi ikke længere kan gøre Regning paa en stille Dag, end sige et stille Aar.

Ikke desto mindre er det dog lykkedes at gennemføre nogle af de gode Forsætter fra ifjor. Der er truffet nye Forholdsregler til Samlingernes Sikring, navnlig ved Installeringen af Autopyrofonen (den selvmeldende Brandalarm) i samtlige Rum i Museumsbygningens Tag-Etage. Ogsaa er Arbejdet paa den ny Katalog og Fotograferingen fra Samlingerne skredne frem. Og takket være vore udmærkede Assistenter, der, indøvede i Museets Praxis, er i Stand til at bestride en Mængde af de løbende Forretninger, — takket være ogsaa Ansættelsen af en dygtig Tegnerske til Illustreringen af vore Tilgangs-Journaler, som hidtil udførtes af Museets Direktør, har denne i det sidste Aar — trods sin Orlov paa 3 Maaneder for at ordne den Hirschsprungske Samling — omsider kunnet begynde at sysle med den videnskabelige Behandling af enkelte Genstande i Museet.

Derfor kan det dog ikke siges, at vore Samlingers Forøgelse er bleven forsømt. Vi har ganske vist langt fra saa stort et Antal Ny-Erhvervelser at notere, som i det foregaaende Aar, hvor Frohnes Auktion fandt Sted. Vore Midler var i det sidste Aar snarere lidt under end over det normale. Men alligevel blev der Samlingerne tilført mange Stykker, der hvert paa sin Vis udfyldte et Savn.

I Modsætning til de foregaaende Aar var det sidst forløbne rigt

Tre Stentøjs-Krukker af Dalpayrat. ca. 1885. Erhvervede 1911.

paa Erhvervelser af moderne Kunsthaandværk, — en Følge af, at saadant gentagne Gange frembød sig i et mere end almindelig fristende Udvalg. Den ene Gang var ved den danske Udstilling i Kunstgewerbemuseum i Berlin, den anden ved Auktionen over Bernhard Hirschsprungs og hans Hustrus efterladte Samlinger. Desværre var Museet ved sidstnævnte Lejlighed ikke saa rigt rustet,som det gærne vilde have været, men det raadede dog til alt Held over en anonym Gave paa 5000 Kroner, som med dette særlige Formaal var stillet til dets Disposition, og ved Hjælp af hvilken det, foruden nogle gamle Ting af Betydning, kunde sikre sig ikke faa moderne. Mellem disse sidste, som her først skal omtales, var en lille Række Stykker, som allerede staar som klassiske Repræsentanter for den franske Keramiks Renaissance i vore Dage, Førsterangs-Frembringelser af Chaplet, Dalpayrat og Bigot, tilhørende den Tid (omkring 1885), da disse Kunstneres Arbejder endnu bar Personlighedernes Præg og var fri for ethvert Spor af Fabrik. Den Hirschsprungske Samling var, som man vil erindre, rig paa tilsvarende Arbejder fra vore Porcellænsfabrikers Genrejsningstid, navnlig rig paa Arnold Krogs personlige Frembringelser fra Tiden omkring 1888. Takket være Bernh. Hirschsprungs og hans Hustrus testamentariske Bestemmelse gik disse Arbejder af Arnold Krog som en samlet Gave over til Museet, hvor man kun afventer en Omordning for at kunne give dem den Hædersplads, de fortjener. Men Samlingen indeholder ogsaa andre Arbejder fra vore Porcellænsfabriker, som rettelig hørte hjemme i Museet, og som vi derfor erhvervede ved Auktionen, saaledes et Par tidlige og smukke Fade af Hallin og Liisberg, saaledes forskellige Glasurprøver af V. Engelhardt, saaledes ogsaa de to, for den Tid saa dristige Stykker, Konval-Vasen og Insekt-Vasen, hvormed Pietro Krohn inaugurerede den ny Æra for Bing & Grøndahl.

Til disse Ny-Erhvervelser af københavnsk Porcellæn kom ved senere Lejlighed andre. Saaledes et Par af de smukke Grupper i

Nationaldragter, som Carl Martin Hansen har modelleret og Fru Else Sandholt dekoreret for den kgl. Fabrik; saaledes endnu et Par Stykker med mærkelige Glasurer af Engelhardt; saaledes nogle af Bing & Grøndahls sidste og bedste Nyheder: en Flacon i rødt og Guld efter Tegning af Professor Hans Tegner samt en lille graa Vase med hvide Pletter, paa en Gang forstandigt og fantasifuldt monteret i Sølv af Erik Magnussen. Ogsaa anden dansk Keramik fik i Aarets Løb forøget Repræsentation i Museet. Af Aluminias Fayencer tilkom en Honningdaase i Form af en Kurv med Frugter, af Kählers en prægtig Vase med Aventurin-Virkninger i brun Glasur, af Hjorths Stentøj en sirlig graa Æske med sort og hvid Dekoration, af Hansen-Jacobsen tre Stykker, en Gruppe af tre, hverandre omslyngende Figurer, et liggende Æsel, en Krukke monteret med Tin, alle typiske Udtryk for denne altid interessante Kunstners egensindige Talent. Endelig blev der af den nyopdukkede Keramiker Kongstrand købt et lovende Stykke, en Vase med en mat, silkeagtig, rød Lustre.

Naturligvis kan Ny-Erhvervelserne fra andre Omraader af det moderne danske Kunsthaandværk ikke maale sig i Tal med dem fra de keramiske Omraader, der vedblivende er de frodigste. Atter i Aar har man dog kunnet købe et moderne dansk Møbel med Tillid til, at det vil bevare sin Værdi gennem Tiderne. Det er den ganske enkle, men i Forholdene saa fortrinlige Kredens, som Severin & Andreas Jensen har udført efter Tegning af Th. Bindesbøll, et allerede gentagne Gange udstillet, flere Aar gammelt Møbel, som man bestandig har genset med Glæde. Overfor mindre Ting hævder vi naturligvis ikke slet saa strengt som overfor Møblerne det Princip at sætte Tingene paa aarelang Prøve, inden vi anskaffer dem. Her gælder det i mange Tilfælde efter bedste Skøn at gribe til i rette Tid for at sikre Samlingerne Stykker af formentlig Betydning. Saaledes var der ingen Grund til Tøven overfor den nydelige lille Sølv-Kaffekande med en Blomst paa Laaget, vi købte af Georg Jensen paa Berliner-Udstillingen, og ogsaa de sammesteds erhvervede Arbejder af Mette Westergaard, et Par Silkeshawler og en Gobelin efter Tegning af Møhl, vil sikkert altid kunne forsvare deres Pladser i Museet. I enkelte Tilfælde synes det derhos en ligefrem Pligt for dette at gribe til, nemlig i saadanne, hvor det kan støtte saa nye og gode Bestræbelser som f. Ex. dem, Fru Marie Christiansen, f. Bache, har lagt for Dagen i sine Arbejder i udskaaret Horn. Et Par Kamme, vi købte af Fruen, vil indtil videre være ene i den danske Afdeling om at føre Beviset for, at selv et Kohorn kan behandles kunstnerisk.

Med al skyldig Respekt for disse nye danske Arbejder ligger dog naturligvis Tyngdepunkterne i Museets seneste Forøgelser i en Række Frembringelser af det gamle Kunsthaandværk, der i ethvert Kunstindustrimuseum er og bør blive Kærnen.

Som de bedst indviede i vort Museums Virksomhed maaske vil erindre, sendte vi i sidste Aarsberetning et Suk efter visse Slags persiske Fayencer, som vi endnu savnede, skønt vi i flere Aar har lagt særlig Vægt paa den islamitiske Keramik. Dermed sigtedes bl. a.

Kumme af Fayence. Sultanabad. Persien, 14de Aarhundred. Erhvervet 1911.

til de kostbare Sultanabad-Skaale fra det 13.—14. Aarhundred, der snart er dækkede i blaat, grønt og sort med Hjorte, Fugle og Ornamenter, snart dekorerede med lignende Motiver i sort eller graat paa lavt Relief. Ved at ofre en ikke lille Brøkdel af vort Budget (ca. 2500 Kroner) lykkedes det os at komme i Besiddelse af en af de skønneste af den førstnævnte Art af Sultanabad-Skaale, som fandtes paa den islamitiske Udstilling i München, hvor vi købte den af Kevorkian, en armenisk Handlende, der i de sidste Aar med Held har taget Konkurrencen op med Kelekian, den tidligere suveræne Hersker paa Perserhandelens Omraade. Paa en Maade med i Købet fulgte en lille turkisgrøn Skaal, dekoreret i sort med en Hare, herlig i Glasurens Farve, ypperlig i Kompositionen, men desværre stærkt restaureret. Kevorkian selv var af den Mening, at dette Stykke bør henføres til Rhages og dateres 14de Aarhundred, og den tilfældig tilstedeværende Louvre-Direktør Gaston Migeon hældte til samme Anskuelse. Maaske er der dog i vor lille Skaal et Stænk af noget syrisk i den ellers persiske Stil. Men forholder det sig saaledes, stammer Stykket næppe fra et centralpersisk Punkt som Rhages.

Paa Overgangen til de europæiske Fayencer staar en spansk-maurisk Albarello, som ogsaa hører til Aarets mest kapitale Erhvervelser. Vi havde paa Forhaand den spansk-mauriske Lustre-Fayence repræsenteret, men i sene Exemplarer, et daarlig tegnet og et altfor kobberfarvet Exemplar. Det nye Stykke er godt og tidligt, med sin endnu halvt gothiske Bladdekoration typisk for Tiden omkring Aar 1500. Tager man i Betragtning, at Guldlustren var en ganske tynd Overglasur, som paabrændtes den færdig glaserede og brændte Fayence, kan det ikke undre, at den paa mange Stykker, og derimellem ogsaa paa vort, efter mere end 4 Aarhundreders Forløb ikke skinner med

Skaal af Fayence. Rhages? 14de Aarhundred. Erhvervet 1911.

sin oprindelige metalliske Glans. Helt mangler vor Albarello dog ingenlunde denne Glans, og den staar meget højt, jævnsides med tilsvarende Stykker i de største Museer, i Henseende til Skønheden i den blaa Farve, der i Bladdekorationen vexler med den gyldne.

Albarello af Fayence. Spansk-maurisk. ca. 1500. Erhvervet 1911.

Som bekendt var Guldlustren i de spansk-mauriske Fayencer en Overlevering fra de persiske. Med Erhvervelsen af vor Albarello var nu dette vigtige Forhold belyst i vor Samling, i hvilken der paa Forhaand fandtes flere Stykker persisk Keramik af denne Art. Men, som ligeledes bekendt, peger de spansk-mauriske Fayencer ikke blot tilbage, men ogsaa frem i Historien, idet de er Forudsætningen for Fremkomsten og Opblomstringen af Lustre-Fayencerne i Italien, særlig for den Art, der efter sin Hjemstavn er døbt Deruta. At belyse dette ikke mindre vigtige Forhold maatte blive den næste Opgave. Men Deruta-Fayencerne hører ikke til dem, der oversvømmer Markedet; et Fad med et Profilhoved eller Figurer koster fra 10—20,000 francs. Det maa da betegnes som noget af et Held, at der i Pariserhandlen fandtes en Vase, som ganske vist ikke var figurlig dekoreret, men som med sin skønne og rige Bladdekoration frembød Deruta-Fayencernes typiske Fortrin. Den var desuden i Kraft af samme, ikke sædvanlige Dekoration, et ret sjældent Stykke, hvortil Sidestykker kun findes i nogle af de bedst forsynede Samlinger, f. Ex. Louvre. Den vil saaledes altid bevare sin Værdi, selv om Museet mod al Beregning en Gang skulde komme i Besiddelse af et Deruta-Fad med figurlig Dekoration.

Vase af Fayence. Deruta, 16de Aarhundred. Erhvervet 1911.

Efter at have anbragt endnu en Brøkdel af sit Budget i dette sjældne Stykke var vort Museum selvfølgelig grundig svækket i sin Købekraft, og vi vilde i det forløbne Aar ikke have overkommet flere kapitale Erhvervelser, hvis ikke »Kunstindustrimuseets Venner« var traadte hjælpende til og havde gjort

Aarets Høst af saadanne Erhvervelser større end nogensinde ved fire højst betydelige Gaver. Om disse senere. Her fortsætter vi Beretningen om, hvad Museet med sine normerede Midler endvidere har formaaet at samle.

Som en yderligere Forøgelse af vor lille Samling af italienske Fayencer er da først at nævne en Skaal af saakaldet »Mezzamajolica« (Halvmajolika), d. v. s. et brændt Ler, der er dækket med en Begitning af hvid Jord fra Vicenza eller Siena, og som er dekoreret med malet eller indkradset Mønster under en gennemsigtig Blyglasur. Halvmajolika'en, der i Italien var Forløber for den ægte Fayence og et Produkt af en primitivere Proces end denne, var i sine tidligste Frembringelser primitivt dekoreret med malede Linje-

Skaal af Mezzamajolica med Sgrafitto-Dekoration.
La Fratta, ca. 1500. Erhvervet 1911.

mønstre, Vaaben eller gothiske Initialer i grønt og manganviolet. Omkring Midten af det 15de Aarhundred gav denne malede Dekoration Plads for den saakaldte *Sgrafitto,* d. v. s. en Indkradsning med et skarpt Instrument i det brændte, begittede og malede Ler, som derpaa dyppedes i Blyglasur. Strax efter Aar 1500 begyndte der indenfor denne Teknik at ytre sig kunstneriske Bestræbelser. Hovedværket af Arten er en Rundplatte i Museet i Padua med en tronende Madonna og Helgenfigurer; i Louvre og i British Museum finder man Skaale med omhyggelig udførte Figur-Fremstillinger i den tidlige Renaissances Stil. Det er en tilsvarende Skaal, Museet har erhvervet hos en Berliner-Handlende. Den er dekoreret med et kvindeligt Profilhoved og har for os derved den videre Interesse, at den som en Slags Forløber for de lidt senere Deruta-Fade med lignende Dekoration foreløbig kan bøde lidt paa vort Savn af disse. Vi har nu disse Fades Stil i denne Skaal, og deres Farve i den to-

hankede Vase. Det kan ganske vist være fattigt nok at maatte hjælpe sig saaledes; men noget er dog altid bedre end intet. Endnu for et Par Aar siden vilde det have været ganske umuligt her i Danmark at give en Begynder i Studiet af de italienske Fayencer blot det svageste Begreb om de forskellige Arter af disse. Nu har vi foruden vort enestaaende Stykke fra Verona en Række af de vigtigste Centrer repræsenterede: Faenza, Caffagiolo, Deruta, Siena, Urbino, Venedig og endelig *La Fratta*, en By mellem Gubbio og Arezzo, til hvilken Sgrafitto'erne almindeligt henføres.

Medens saaledes vor Samling af Fayencer har forskellige betydelige Forøgelser at opvise, er vor Samling af Stentøj kun bleven forøget med et eneste Stykke, men til Gengæld et af stor Vigtighed.

Kaffekande af Porcellæn. Meissen. ca. 1735. Erhvervet 1911.

Det er en lille Kande, der skyldes ingen ringere end Porcellænets Opfinder, Joh. Fr. Bottger, og som betegner det mærkelige Stadium af hans Forsøg, paa hvilket han umiddelbart før Opfindelsen af det ægte hvide Porcellæn opfandt det nu saa berømte, efterstræbte og kostbare brune Stentøj, der navnlig i slebet Form er et af de skønneste Produkter af alle Tiders Keramik. Den lille Kande vil nedenfor blive nærmere skildret, idet »Kunstindustrimuseets Venner« har gjort Museets Leder den Glæde at overtage den som sin første Gave til Museet. Her nævner vi den, fordi den fører til vor Montre med Meissens Porcellæn, hvor vi har endnu en Ny-Erhvervelse af Interesse, nemlig en Kaffekande med kannelleret cylindrisk Korpus, kuppelformet Laag, Træhaandtag, Montering med forgyldt Bronze og dekoreret med »indianske« Blomster og Tigre. Den henhører til »Servicet med det gule Tigermønster», en Samtidig af det ligesaa berømte »Service med det røde Dragemønster«, bestilt, lige-

som dette, af August III 1734 til Brug for Hofkonditorierne i Dresden, Warschau og Pillnitz. Det er saaledes et Stykke Porcellæn fra Meissen'er-Fabrikens aller bedste Tid, og det har i Tilgift en Bronzemontering af fortrinlig Kvalitet.

I øvrig har Aaret kun forøget vor Porcellænssamling med nogle faa Stykker fra den kgl. Fabrik i København. Heraf er to Créme-Kopper fra Fabrikens første Tid og fire Apothekerkrukker blot Varianter af lignende Ting, der forud var i vor Besiddelse. En Nyhed i Art og Stil indenfor vor Samling er derimod en Smørdaase med to frit modellerede, gule Fugle paa Laaget. Den blev i 1802 foræret af Rahbek til Biskop O. Laubs Forældre, og O. Laub, som arvede den, forærede den i 1880 til Skuespiller Otto Zinck. Foreløbig er dette kuriose, lidt barnlige, men elskværdige Stykke at betragte som et Unicum, men ganske udelukket er det dog ikke, at der en Dag kan dukke en lignende Daase op; thi Hr. Mario Krohn har i sin Faders, Pietro Krohns, Uddrag af Fabrikens Arkiver fundet denne Notits: »16 Juni 1800. — Fru Obelitz — en Fuglerede som Smørdaase. — 8 Rdlr.«.

Sluttelig er der fra vore keramiske Samlinger at melde, at den ostasiatiske Afdeling ved den Hirschsprungske Auktion blev forøget med to gode Stykker. De var af Hr. Hugo Halberstadt bestemte omtrent saaledes i Auktionskatalogen: 1. Japansk Theskaal af gulligt Ler med graa krakeleret Glasur, dekoreret udvendig og indvendig i Guld og Farver med skitzemæssige Gengivelser af Kæmperæddiker og Bladduske, betegnet Iwakurayma (en By i Provinsen Yamashiro), udført ca. 1825. — 2. Skaal af graat Ler med lys, krakeleret Glasur, dekoreret i Farver indenfor tre Felter henholdsvis med Figurer, et Planteornament og en Phønix, betegnet med en Frugt og vistnok af koreansk Herkomst.

Gaar vi derefter over til Glassamlingen, da er for det første den orientalske Del af denne ved Lannas Auktion bleven forøget med et Par persiske Kander med Lakmaleri (to Typer, der endnu fattedes os), og dernæst er Grunden bleven lagt til en Samling af venetianske Glas, hvis videre Udvikling vil blive en Pligt for den nærmeste Fremtid.

Hovederhvervelsen paa dette Omraade, en pragtfuld emaljeret Skaal fra ca. 1500, skyldes »Kunstindustrimuseets Venner« og falder saaledes indenfor den efterfølgende Beretning om Gaver til Museet. Men den maa dog, ligesom Selskabets andre Gaver, nævnes ogsaa her; thi som Følge af, at Selskabet arbejder sammen med Museet og imødekommer dets Ønsker, kan man i flere Tilfælde ikke undvære dets Erhvervelser til Forklaring af de Formaal, som Museet har forfulgt med sine egne Indkøb. Til den tidlige venetianske Skaal, som »Vennerne« har skænket, og hvori byzantinsk Indflydelse endnu gør sig gældende, slutter sig saaledes en lille Række Glas fra den senere Renaissancetid, Museet selv har anskaffet. Det betydeligste af disse Stykker er en Laag-Pokal, der i Katalogen over Lannas Auktion stod opført som tysk, men om hvis venetianske Herkomst der ikke kan være mindste Tvivl. Det er af de saakaldte reticulerede Glas, d. v. s. et Filigranglas, i hvilket de ind-

smæltede hvide Stave krydser hverandre i utallige smaa Rhomber, af hvilke hver eneste indeholder en lille Luftblære, — en uhyre vanskelig Teknik, som aldrig er bleven øvet med Virtuositet andet Steds end i Venedig. De andre Stykker er beskedne, men typiske Skaale paa Fod. Den ene (ligeledes fra Lannas Auktion) har Filigran-Fod og buklet vandklar Kalk. Den anden er helt vandklar med buklet Kalk. Den tredie er helt af Filigranglas med brede, hvide knækkede Baand i den buklede Kalk. Forenede med det skønne Laag-Bæger, vi erhvervede i 1909, vil disse Glas tilsammen danne en Gruppe, hvori vel endnu mangler saa vigtig en Form som Vingeglasset med alle dets Varianter og saa vigtige tekniske Typer som Millefiori-Glasset, Opal- og Isglasset, men som dog foreløbig vil have afhjulpet den hidtidige næsten komplette Mangel i Museet paa Repræsentation af Venedigs herligste Kunsthaandværk.

»Nuppen«-Glas. Tyskland. 15de Aarhundred. Erhvervet 1911.

Vor Glassamling har i det hele indtil de aller sidste Aar staaet meget langt tilbage og lader sig ikke i en Hast bringe op paa Højde med andre Afdelinger i Museet. Ved Frohnes Auktion kom vi ganske vist omsider i Besiddelse af et Par udmærkede Prøver paa det tyske emaljerede Glas, en »Adlerhumpen« og en »Kurfürstenhumpen«, og bøhmisk og schlesisk slebet Glas var forud taaleligt repræsenteret. Men alene af tyske Glas savnede vi dog endnu ved Aarets Begyndelse nogle af de notableste Typer, saaledes de tidlige, endnu middelalderlige grønne »Nuppenglas« og de saakaldte »Schaperglas« med »Schwarzloth«-Maleri i Kobberstik-Manér, opkaldte efter deres Opfinder, den i Harburg fødte, men i Nürnberg virksomme Johann Schaper († 1670), der fandt Efterlignere langt ind i det 18de Aarhundred. Begge disse Typer er i Aarets Løb bragte til Stede i Museet. Den sidstnævnte Genre er vel ikke bleven repræsenteret ved noget egenhændigt Glas af Schaper (signerede Glas af denne betaltes paa Lannas Auktion med fra 4,300—6,100 Mark). Vort Glas er næppe ældre end det 18de Aarhundred. Men med sin polygone Kalk og Fod, sine mange slebne Facetter og navnlig sin rige »Schwarzloth«-Dekoration (Jagtscener og Ornamenter) anskueliggør det dog Genren i en prydelig Form. Det andet Glas, hvortil ovenfor hentydedes, stammer fra Lannas Auktion, hvormed næsten er sagt, at det er et fuldgyldigt Exemplar af Arten. Fuldstændige Exemplarer af disse Glas hører nuomstunder til Sjældenhederne. Brugte endnu ind i det 15de Aarhundred til Drikkeglas er de naturligvis i Tusindtal gaaede til Grunde. De enkelte Stykker, der, som vort, er gaaede uskadte gennem Tiderne, skylder i mange Tilfælde deres Uskadthed til den Omstændighed, at de, som Brinckmann har oplyst (i Hamburgermuseets Aarsberetning for 1909), forsynede med et Voxlaag med et Bispesegl, har været anvendte i Kirkerne til Opbeva-

ring af smaa Helgenreliquier. Gemte i Alterskabe eller paa lignende fredelige Steder overlevede de Aarhundrederne. Endog Glas med langt mere udstaaende »Nuppen« end vort, er paa den Maade naaede uskadte til os.

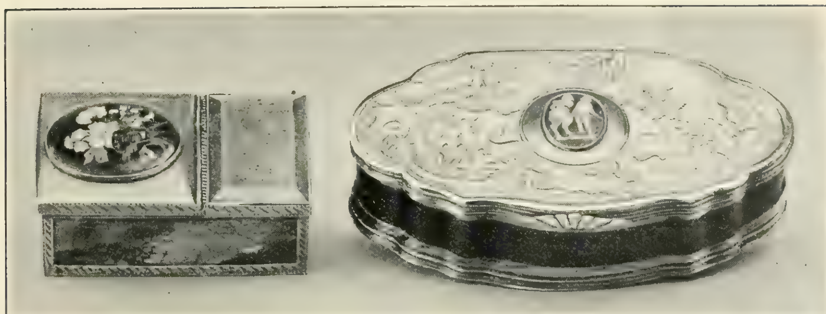
Lampet af Smeddejærn. Tyskland? 17de Aarhundreds Slutning. Erhvervet 1911.

Mellem de Afdelinger i Museet, som næst efter Glassamlingen trænger stærkest til at udvides, er Samlingen af Smeddejærn. Her er tilkommet dels to store, kunstfærdige Gitre fra Portlysninger, begge sydtyske og fra det 17de Aarhundred, begge købte i Antikvitetshandelen i Berlin, dels en Lampet med en Arm til at slaa sammen og trække ud og endende i en Plade, der aabenbart har været bestemt til at bære et Lys eller en Olielampe. Ogsaa den skriver sig fra det 17de Aarhundred, men er dog næppe dansk, selv om den blev købt ved vor Dør. Et lignende, men enklere Stykke findes i Museet i Hamburg. Vort er mere kompliceret komponeret og yderst elegant udført.

Af Aarets Indkøb er disse tre Smeddejærnsarbejder de eneste europæiske Repræsentanter for Begrebet »Uædle Metaller«, og de ikke-europæiske Repræsentanter for det samme Begreb, der ogsaa omfatter Bronze, Messing og Tin, er i Tal end mindre imponerende, idet de indskrænker sig til at være to. Begge disse stammer fra Hirschsprungs Auktion, hvor de af Dr. Halberstadt var bestemte omtrent saaledes: 1. Røgelseskar med Laag af mørk Bronze, formet som en Oxe, hvorpaa Taoismens Stifter Roshi, hvis Skikkelse danner Laaget, rider til en bedre Verden. Japan, 17.—18. Aarh. — 2. Hængelaas af Jærn. I Sølvindlægning Skrifttegn, Flagermus og Kredsmønstre. Korea (afbildet i E. Zimmermanns Koreanische Kunst, Taf. IV.). Fra Hirschsprungs Auktion skriver sig ogsaa paa et enkelt Stykke nær (en Rococo-Flødeske fra 1768) de ganske faa Genstande af Sølv, hvormed Samlingen er bleven suppleret i 1911, nemlig: et Hovedvandsæg fra 1749 med tre facetterede Glas og en Laag-Aabner i Form af en frit modelleret Figur med opkrammet Hat og Stav, — et Par balustreformede Stager i Christian VIII's Stil, betegnede med Københavns Mærke og Aarstallet 1834, — en Sukkerskaal af Sølv i Form af en lav Urne med en Guirlande, hvori er ophængt fire Medaljoner med Imperator-Hoveder, udført 1789 af Christoffer Balcke, vistnok

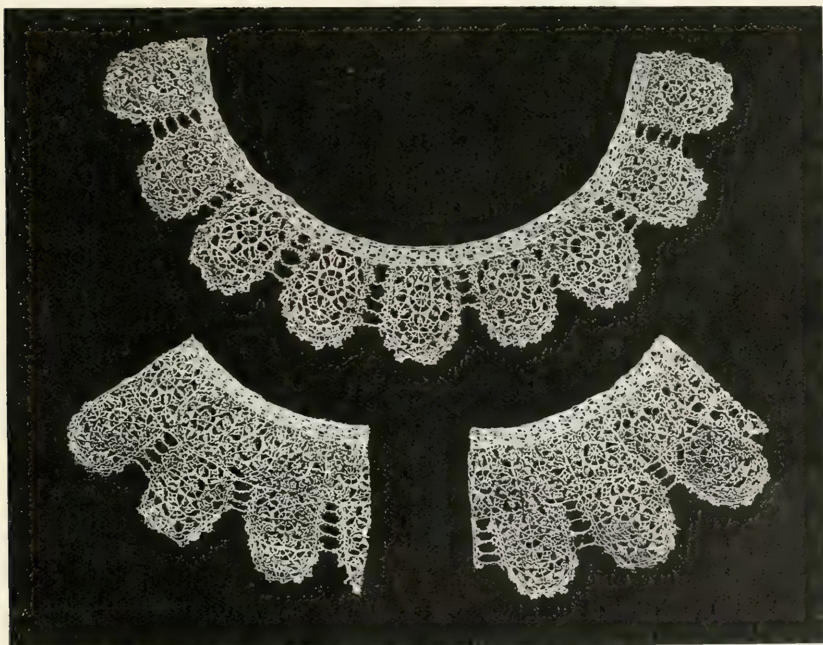

Sukkerskaal af Sølv. Udført 1789 af Christoffer Balcke. Erhvervet 1911.

Daase af Agat og Sølv med Medaljon i Emaljemaleri. Betegnet: København 1760. — Daase af Skildpadde og Perlemoder og med en Camée i Laaget. 18de Aarhundred. Erhvervet 1911.

det smukkeste danske Arbejde i Ludvig XVI's Stil, som i de senere Aar har tilbudt sig. Fra Hirschsprungs Auktion stammer endelig ogsaa nogle Daaser, en Ravdaase i Rococo, en Skildpaddes- og Perlemoders-Daase med en Camée i Laaget samt en Daase af Agat og Sølv og med et Emalje-Blomstermaleri i den ene Halvdel af Laaget, betegnet *Hafn. 1760*. Saadanne Smaating, som i og for sig kan være saare skønne, men som kun i ringe Grad bidrager til en mangesidig Samlings Fysiognomi og heller ikke hører til dem, der er af stor Betydning som Forbilleder for det levende Haandværk, plejer Museet ellers at lade sig skænke. Næsten alt, hvad vi har af Daaser, Hovedvandsæg, Vifter, Kamme, Smykker, er Gaver. Men

Besætning af Knipling. Italien, 17de Aarhundred. Erhvervet 1911.

da Talen her var om tre Ting af saa fortrinlig Kvalitet, at de nødig maatte gaa ud af Landet, greb vi for en Gangs Skyld ind paa et Omraade, hvor vi ellers kun sjældent konkurrerer.

Ogsaa Kniplinger og Syninger lader vi os helst skænke; vi har, som bekendt, aldeles overvejende gennem Gaver tilvejebragt en anselig og velordnet Kniplingssamling, og det er kun sjældent, vi gennem Indkøb supplerer den eller de andre Afdelinger af vore Textilsamlinger. Et Par Lejligheder til Indkøb paa disse Omraader har vi dog i 1911 benyttet. Vi har erhvervet en meget smuk Binche-Knipling fra det 18de Aarhundred, en Krave- og Manchet-Besætning af italiensk Knipling fra det 17de Aarhundred, en italiensk Almue-Billedknipling fra det 18de Aarhundred, et Lommetørklæde med fransk Broderi, dansk Arbejde fra c. 1830, samt flere Prøver til Supplering af vor store Samling af Tønderske Kniplinger. Iøvrigt er i Textilsamlingen kun tilkommet et Stykke fløjelsindvævet Silkestof, Brussa, 17de Aarhundred, et Stykke Fløjelsvævning paa guldindvirket Grund, Venedig, 17de Aarhundred, 7 Stykker kinesisk Silkebroderi og 2 hollandske Hovedtøjer fra ca. 1800, broderede med sort paa hvidt Lærred. Meddeler vi sluttelig, at der er indkøbt to Bogbind, et blindtrykt italiensk fra det 16de Aarhundred og et broget dekoreret dansk af Pergament fra det 18de Aarhundreds Slutning, kan vi gaa over til den sidste Gruppe af Aarets Erhvervelser: Møbler og mindre Genstande af Træ.

Atter her skyldes Hovederhvervelserne »Kunstindustrimuseets Venner«, der med en venetiansk Kiste fra ca. 1520 og en florentinsk Sofabænk (*cassapanca*) fra det 16de Aarhundreds Midte har tilført vor Møbelsamling Stykker af grundlæggende Betydning for den. I Tilslutning til det sidstnævnte af disse Møbler har Museet med sine egne Midler indkøbt to italienske Armstole (saakaldte *Poltrone'r*) mærkelige derved, at deres gamle Betræk af grønt Fløjl og Possement-Prydelser af Silke er bevarede. Fremdeles er tilkommet et stort forgyldt Rococo-Spejl, dansk eller nordtysk Arbejde, en Stol med udskaaren Ryg i Hepplewhites Stil, et kolossalt dansk Empire-Spejl med overordentlig rige Citrontræsindlæg og med tilhørende Konsol, endelig et mindre, samtidigt Spejl, flankeret af Søjler med brandmalede Kapitæler og med en indlagt Blomstervase foroven. et noget fremmedartet virkende Stykke, som synes at være hollandsk, hvis det ikke er dansk efter hollandsk Forbilled. Endelig indgaar i samme Gruppe nogle mindre Ting af Træ, et smukt udskaaret Kridtpibe-Etui fra ca. 1700 samt fire nydeligt behandlede Birketræs-Snustobaksdaaser, der synes at maatte være svenske, eftersom deres Stil er Ludvig XVI's Stil i dens specielle Gustavianske Form. —

Med de her nævnte Ny-Erhvervelser var Hensigten snart den at arbejde videre paa den brede Basis af gode og typiske Stykker, hvormed ethvert Museum maa underbygges, snart den at tilføre Museet de mere enestaaende og fremragende Stykker, som hæver en Samlings Niveau og giver den dens Særstilling mellem Samlinger af beslægtet Natur. De gamle Museer, som forlængst har faaet den Basis af typiske Stykker, uden hvilken deres unique Stykker

Spejl af udskaaret og forgyldt Træ. Nordtyskland eller Danmark, 18de Aarh. Erhvervet 1911. — Toilette-Møbel af Rosentræ. 18de Aarh. Gave fra Hr. Etatsraad *J. S. Salomonsen*. 1911.

vilde ligesom svæve frit i Luften, kan ofre alle deres Midler paa at erhverve end flere af de fremragende Stykker, der stiller dem paa et bestandig højere Niveau. Et nyt Museum, som vort Kunstindustrimuseum, har begge Opgaver at løse samtidig. Tanken herom kan unægtelig til Tider og foran mange Tilfælde virke sønderknusende. Men til en vis Grad har vi jo siddet i Held i vort Museum i de senere Aar og haft mindre Grund end andre fattige Museer i Skandinavien til at miste Modet. Vi har jo endog set vore Venner organisere sig i et Selskab til Støtte for Museet, og aldrig har dette staaet mindre ene med sin Stræben end i det sidste Aar, hvor det er blevet et Centralsted for de danske Samleres Interesser. Men naturligvis trænger vi under de fantastisk stigende Konjunkturer paa gode Antikviteter til bestandig stærkere Støtte. Forhaabentlig vil Staten yde den, saasnart den ser sig i Stand dertil. Forhaabentlig vil ogsaa private yde den, bl. a. ved i stedse større Tal at slutte sig til »Kunstindustrimuseets Venner«. Der skal i vore Dage en Sammensværgelse af alle gode og formaaende Magter i en By til at skabe et Museum, der kan blive Byen til Ære og Pryd.

B. BIBLIOTHEKET OG DEN WINDINGSKE SAMLING

For sidste Gang figurerer her *den Windingske Samling* i vor Aarsberetning, idet det omsider er lykkedes at faa en fuldt tilfredsstillende Ordning truffen, hvorved Samlingen — med dens Givers, Etatsraad J. S. Salomonsens aller redebonneste Samtykke — er bleven overdragen til det kgl. Bibliothek. Her vil den blive suppleret og i alle Maader finde den Røgt og Pleje, som vi i de senere Aarsberetninger bestandig har beklaget ikke at formaa at yde den.

Hvad *Bibliotheket* angaar, da er der hertil blevet indkøbt for 5224 Kr. 80 Øre og indkommet adskillige Gaver, hvorom mere nedenfor. Bogsamlingen talte d. 31. Decbr. 1911 4914 Værker med 5697 Bind (mod 4615 Værker med 5355 Bind ved samme Tid ifjor). Billedsamlingen blev forøget med ikke mindre end 3977 Blade, opsatte paa ca. 2000 Kartoner.

At nævne her blot de vigtigste nye Erhvervelser til Bogsamlingen vilde være for vidtløftigt. Vi maa nøjes med at fremhæve, at vi atter i Aar har lagt Hovedvægten paa at anskaffe saadanne kapitale og kostbare Bøger, som vore Kunstnere og Haandværkere som Regel ikke selv vil være i Stand til at købe sig, idet vi gennem vore venskabelige Forbindelser med de andre af Byens Bibliotheker stedse har kunnet sikre os mod, at ikke de samme kostbare Bøger anskaffedes to eller flere forskellige Steder.

Desværre maatte vi ved Aarets Udgang tage Afsked med vor dygtige Bibliotheksassistent, Hr. *Mario Krohn,* der har ønsket at overgaa til Kunstmuseet efter i en Aarrække at have været vor Medhjælper paa mange Maader. I en Skrivelse, Hr. Krohn modtog ved sin Bortgang, udtalte Museets Forretningsudvalg sin Beklagelse over at maatte give Afkald paa de Evner og den Energi, hvormed Hr. Krohn har arbejdet i Museets Tjeneste.

II. UDSTILLINGSVIRKSOMHEDEN

A. I KØBENHAVN

Aarets første Udstilling faldt for saa vidt udenfor vore Udstillingers naturlige Ramme, som den bestod af *Carl Christian Cordts* naturvidenskabelige Tegninger og Litografier. Men da det viste sig vanskeligt at finde et andet Sted, hvor man med en saadan Udstilling kunde fejre den nylig afdøde Mesters Minde, stillede vi gærne vort Lokale til Disposition og fik ingen Grund til at fortryde det.

Fra Severin & Andreas Jensens Jubilæums-Udstilling i Museet. 1911.

Smukt ordnet af Professor Simon Paulli, der i Anledningen tillige havde affattet et oplysende Flyveskrift om Cordts Fortjenester af Videnskaben, tiltrak Udstillingen sig ikke blot de Faglærdes, men ogsaa de Kunstinteresseredes Opmærksomhed.

Den 19de Februar sluttede denne Opvisning for at afløses af en righoldig Udstilling af danske Kunstneres dekorative Tegninger, foranstaltet af Selskabet for dekorativ Kunst.

Derefter fulgte en Udstilling af Forlags-Artikler fra det store japanske Firma Shimbi-Shoin i Tokio, der her foreviste en Række skønne Bøger og Blade med Gengivelser af den japanske Kunsts Mesterværker. Firmaet havde sendt sine egne Repræsentanter til at ordne Udstillingen, og det var interessant at se den sære Maade, paa hvilken disse f. Ex. fordelte deres Billeder paa Væggene. Det var ikke efter *vor* Smag; men det syntes ved denne Lejlighed rimeligt at lade Japanernes træde i Stedet for vor egen.

Sidst paa Sommeren aabnede vi en Udstilling af ualmindelig In-

teresse, nemlig omfattende et Udvalg af den meget betydelige Samling af ældre danske Arkitekters Tegninger, som ved Arv fra Bygmesteren Konferensraad Koch er kommen i hans Sønnesøns, Arkitekt *Henning Kochs* Besiddelse. Bistaaet af Hr. Arkitekt Carl Petersen ordnede Hr. Henning Koch selv Udstillingen med hele sit Kendskab til den københavnske Arkitekturs Historie.

Den dernæst paatænkte Udstilling, som Selskabet »Skønvirke« efter Sædvane skulde have arrangeret i Oktober, kom desværre i dette Aar ikke i Stand, idet den paaregnede Tilslutning svigtede.

Fra Severin & Andreas Jensens Jubilæums-Udstilling i Museet. 1911.

Vort Udstillingslokale kom dog ikke derfor til at staa ledigt. Netop i de samme Dage rygtedes det, at det gamle og højtansete Snedkerfirma *Severin & Andreas Jensen* belavede sig paa at fejre sit 50-aarige Jubilæum d. 31. Oktober, og vi foreslog da Firmaet at skaffe en Udstilling af dets Møbler til Veje, et Forslag, som blev modtaget med Tak. Det kunde med det korte Varsel ikke blive en retrospektiv Udstilling, men det kunde blive en Udstilling, som viste, hvad Firmaet formaaede i Øjeblikket, hvor det under yngre Ledelse fremdeles staar i sin fulde Kraft. En saadan Udstilling kom da ogsaa i Stand, og den fik fra alle Sider den fortjente hædrende Omtale.

Denne Udstilling var den 96de, Museet har foranstaltet. Tallet 100 vil saaledes blive naaet i det kommende Aar.

B. I PROVINSERNE

Medens der ifjor kun forelaa en enkelt Begæring om Museets Medhjælp til Provinsudstillinger, forelaa der i Aar hele tre, nemlig

fra Amtsudstillingen i *Ringe*, fra Industriforeningen for *Ringsted* og Omegn samt fra *Nyborg* Borger- og Haandværkerforening. Paa samtlige Steder ønskede man en Udstilling af *gammelt* Kunsthaandværk, helst gammelt dansk, og da det ingen af Stederne var smaa Rum, som skulde fyldes, maatte vi gøre et temlig stærkt og for vore Samlinger ikke just klædeligt Indgreb mellem vore Empire-Møbler, medens vi for de mindre Genstandes Vedkommende væsentlig kunde ty til vore Magasiner. Sete med blot nogenlunde forvænte Øjne tager en saadan Vandreudstilling sig ikke videre imponerende ud. I Ringe var den denne Gang opstillet paa Baggrund af raa Trævægge, i Ringsted i en Veranda-agtig Stue, i Nyborg endog paa en Theaterscene med hældende Gulv, paa hvilket alt stod skævt. At skabe et blot anstændigt Ensemble er under saadanne Forhold ret umuligt; en for Museet selv tilfredsstillende Form har disse Udstillinger i hvert Fald ikke. Men i Provinserne modtager man dem med Taknemlighed, og maaske er det ikke let at finde en anden og bedre Form for dem. Men det var vistnok værd at overveje det Forslag, vi allerede ifjor bragte frem, og som gik ud paa at erstatte den tilfældig sammensatte Vandreudstilling med et for Anledningen vel tilrettelagt Foredrag med Demonstrationer paa et haandterligt og formaalstjenligt Materiale. Nu er det mest Smaabyernes Borgere og Børn, vi bidrager til at underholde og more. Bedre var det, om vi kunde faa Lejlighed til at oplyse deres Haandværkere.

III. SKOLEVIRKSOMHEDEN

(Meddelt af Skolens Leder, Professor Hans Tegner)

Til den indgaaende Redegørelse for Skolens Hovedfag og Virksomhed i det hele, som blev given i Aarsberetningen ifjor, har vi i Aar kun nogle korte Bemærkninger at tilføje. Der er i de sidste Semestre i stigende Grad lagt Vægt paa Tegneundervisningen, idet det er en Kendsgærning, at ny tilkommende Elever er sørgelig fattige paa Forstaaelsen af Bygningen og Rhytmen i et Ornament. I alle Fag, hvor ornamental Udsmykning spiller en Rolle (og det gælder de fleste), tilstræber man i saadan Udsmykning Smag. Denne Stræben er det, Skolen søger at komme imøde ved at aabne de unge Haandværkeres Øjne og faa dem til at se, at den her fremhævede Side af Sagen ikke er den ringeste i Kampen for Tilværelsen, hvis ikke Haandværket — hvad det er stærkt paa Veje til — skal gaa op i lutter Maskinbetjening. Eleven erhverver sig ikke i vor Skole en Samling Ornamenter ved Kopiering eller Kalkering af Forbilleder, men henvises til Selvvirksomhed, støttet af Lærernes Vejledning. Ved Flid og Forstandighed opnaar han efterhaanden, hvad der tilsigtes.

Foruden Skolens Leder har som Lærere følgende Herrer været knyttede til Virksomheden: Billedhugger *Carl Mortensen*, Sølvsmed og Ciselør *Knud Hansen* og Dekupør *Alfr. Otendal*. Elevernes Antal har i de tre Semestre været henholdsvis 14, 17 og 14.

Indmeldelser modtages paa Museets Kontor (1—3) og i Skolens

Lokale, Opgang Vestre Boulevard 21, Tirsdag, Onsdag, Torsdag, Fredag 7—9 samt Søndag 8—12.

IV. MUSEET OG OFFENTLIGHEDEN.

A. GAVER TIL HOVEDSAMLINGEN.

Det hænder, at der til et Museums Indkøb knytter sig længe sviende Erindringer om store Penge-Ofre, de har medført. I Modsætning hertil knytter der sig til de gode Gaver til et Museum kun lutter gode Minder. Aaret har efterladt mange saadanne i vort Museum. Vi har at melde om Gaver af næsten alle Slags: foruden Gaverne fra »Kunstindustrimuseets Venner« Pengegaver, samlede testamentariske Gaver og Gaver af enkelte Stykker.

Seladon-Vase med Tin-Montering. Kina.
Gave fra Hr. Museumsassistent Mario Krohn. 1911.

Direktør *Brinckmann* i Hamburg har skænket nogle persiske Fliser, Museumsassistent *Mario Krohn* en stor Seladon-Vase med Tin-Montering, maaske fra det 17de Aarhundred, maaske adskillig ældre, i alle Tilfælde et ypperligt og sjældent Stykke, som er kommet os overordentlig tilpas i dette Øjeblik, hvor netop Indkøbene af Gravfundene fra Han-Dynastiets Tid har foranlediget os til at vende vor Opmærksomhed mod Kina. Særlig kærkomment var os af samme Grund Fru *E. Kierulffs* generøse Tilbud om at skænke os et eller andet Stykke af hendes afdøde Mands efterladte Samlinger aldeles efter vort eget Valg, idet disse Samlinger, som bekjendt, bestod af lutter kinesisk Kunst. Vi valgte her efter Samraad med Hr. Hugo Halberstadt et pragtfuldt Stillebens-Billed, i Email cloisonné, et Stykke, som vi endnu ikke har faaet bestemt efter dets Indskrift, men som efter sin Stil at dømme skriver sig fra Midten af det 18de Aarhundred.

Nu nogle Gaver fra spredte Omraader. Hr. *H. Swane* har foræret en Konsol af hvidlakeret og forgyldt Træ, Overretssagfører *L. Salomonsen* en mærkelig Glasvase, tilsyneladende sort, men violet naar den gennemlyses kunstigt og med Guldstøv i Massen, — efter den bekendte Glas-Forsker, Dr. Pazaurek's Mening et fransk Arbejde fra ca. 1860. Hr. Baron *Otto Reedtz-Thott* har skænket en gothisk Nøgle, Hr. Malermester *N. P. Rasmussen* en Lysesax af Staal,

Direktør *Hannover* et gothisk Smeddejærns-Haandgreb til et Klokketræk og et Bind fra Luxdorphs Samling. Medens vi er ved Bogerne kan vi nævne et Bind fra 1840 af D. L. Clement, foræret af Hr. Ingeniør *Ad. Clément*, et javansk, farvet og udskaaret Bind, foræret af

Stillebens-Billed i Email cloisonné. Kina, 18de Aarhundred.
Gave fra Fru E. Kierulff. 1911.

Hr. *Emil B. Sachs*, en Miniature-Almanak, foræret af Hr. Blikkenslagermester *Bech*.

Værdifulde Gaver er som sædvanlig blevne vor Textilsamling til Del. Saaledes har den fra Fru *Carla Meyer* modtaget en hollandsk Barnehue, fra Fru *Elisabeth Nathan* et Stykke italiensk Mellemværk, fra Frk. *Anna Buch* et Broderi fra 1706, fra Fru *H. Holmblad* en Barnekjole, fra Fru *Katzenstein* et Stykke Torchon-Knipling, fra Frk. *Mette Westergaard* et Silkeshawl, fra Fru *Sara Rasmussen* et Broderi, fra Hr. Pantelaaner *A. P. Andersen* et Par Stolpeklæder.

Andre Gaver af Værdi er tilfaldne vore Samlinger af Fayencer og Porcellæn. Hr. Lodsbogholder *Jans* har foræret et Kaminhjørne af Fayence, fundet i Dragør og sandsynligvis hidrørende fra Fabriken i Kastrup, Fru *Thea Fjeldskov* har foræret en brogetmalet ostindisk Crême-Kop, Hr. Tandlæge *Johansen* to Par Kopper, henholdsvis fra Fabrikerne i Höchst og Frankenthal, Lehnsgrevinde *Henriette Rantzau* en Kande og en Kop af Worcester Porcellæn, supplerende en Kop af samme Service, vi paa Forhaand skyldte Giverinden. Smukke Forøgelser har vor Samling af gl. københavnsk Porcellæn faaet gennem flere Foræringer, saaledes en muschelmalet cylindrisk Thedaase fra Hr. Grosserer *Cornelius Stau*, to »Tulipan«-Kopper henholdsvis fra Fru *Ellen Hirschsprung-Brünniche* og Hr. Museumsassistent *Mario Krohn*, endelig et hvidt Ragoutfad med en Figur paa Laaget fra Frk.'nerne *Blom*. Ogsaa Samlingen af *moderne* københavnsk Porcellæn er ad denne Vej bleven suppleret. Hr. Direktør *Harald Bing* har skænket en Frø, et Brudstykke af et meget lovende Forsøg i Stentøj, udført af Knud Kyhn, samt Vald. Andersens fortrinlige Statuette af en promenerende Københavnerinde. Hr. Ingeniør *Ad. Clement* har skænket et andet Stentøjs-Forsøg, som skyldes Arnold Krog. Fra Hr. *Charles A. Been* er modtaget fire smaa Vaser af samme Kunstner, alle købte paa Udstillingen i 1888 og saaledes supplerende vor Samling af Fabrikens Frembringelser i selve dens Genopkomsts Aar. Endelig har Etatsraad *J. S. Salomonsen* foræret os Engelhardts »Katøje«-Vase fra Bernhard Hirschsprungs Samling, det eneste existerende Sidestykke til et Pragtstykke, som vi først nu kan unde Berliner-Museet.

At det lykkedes os at komme i Besiddelse af dette Vidunder af keramisk Kemi skylder vi, som sagt, vor gamle Ven og utrættelige Velynder, Etatsraad *J. S. Salomonsen*, der Dagen før Hirschsprungs Auktion ukaldet tilbød os sin Hjælp for Anledningen. Ved denne Hjælp kom vi ikke alene i Besiddelse af det nævnte Stykke, men ogsaa af det udmærket smukke Toilettebord fra det 18de Aarhundredes Midte, hvilket var den Hirschsprungske Samlings værdifuldeste Møbel. Med sin sindrige Konstruktion, hvori Spejlet — skønt Hovedformaalet med Møblet — er skjult, med sine yndefulde Linjer, med sin friske røde Rosentræs-Finér og sin sirlige Udførelse er dette Møbel for udspekuleret forfinet til at være dansk, men samtidig saa alméntypisk for Rococotiden i de fordringsfuldere Lande, at det ikke er godt at sige, om det er fransk, tysk eller hollandsk. Et ganske lignende Møbel tilhører Kunstgewerbemuseum i Berlin og betragtes dér som tysk. Men man kan i Paris møde dets Lige, hvad der naturligvis ikke udelukker, at det kan være hollandsk. Hvorom alting er, har dette Møbel kastet Glans over vort Rococo-Værelse, hvis andet statelige Stykke, Stockelsdorfer-Ovnen fra Frøhnes Auktion, jo iøvrig ogsaa er en Gave fra Etatsraad Salomonsen.

En meget stor Samling af Glas, som skyldes *I. I. Ronge sen.*, var af dennes nylig afdøde Søn, Glashandler *Johan Frantz Ronge*, testamentarisk tillagt Kunstindustrimuseet, hvorom dette modtog Meddelelse gennem Exekutor i Boet, Hr. Overretssagfører v. Prangen. Med Tilladelse til at maatte deponere Dele af Samlingen i danske

Gobelin. Audenarde ca. 1700. Testamentarisk Gave fra Oberst *Verner Hans Frederik Abrahamson*. 1911.

Provinsmuseer modtog Museet her 12 Pokaler med danske adelige Vaaben, 1 Vinkande, 1 rundt Fad samt 23 forskellige Glas paa Fod eller i Bægerform, alle med Slibninger, alle vidnende om den overordentlige Respekt for Haandværket, hvormed Ronges højtansete Firma hævdede sig gennem det meste af et Aarhundred her i Byen.

Om en anden testamentarisk Gave fik Museet Meddelelse gennem Hr. Overretsprokurator J. H. Mundt, der som Exekutor i Boet efter afd. Oberst *Verner Hans Frederik Abrahamson* oplyste, at der ifølge Oberstens Testamente tilkom Museet Ret til sammen med Frederiksborgmuseet, Rosenborg-Samlingen og Tøjhusets Samling »at udtage uden Vederlag de enkelte Stykker, der kunde have Interesse for Samlingerne«. Ved denne liberale Bestemmelse kom vort Museum i Besiddelse af en meget anselig Samling Bøger og Blade til Klædedragtens Historie, fremdeles af et smukt Miniature-Portræt af en ubekendt Officer fra 19de Aarh.'s Begyndelse, endvidere af en statelig Kakkelovnsskærm af hvidtlakeret og forgyldt Træ og med Broderi i Rammen, formodentlig tegnet af Hetsch, i hvert Fald i dennes Stil, og endelig tilfaldt der os den Gobelin, som vi gengiver her. Formodentlig er denne Gobelin det kostbareste Enkeltstykke, Museet hidtil har modtaget som Gave, i hver Fald er det den første Gobelin, vi har kunnet indlemme i Museet, og ganske naturlig har den beredt os den største Glæde. Thi at vi hidtil end ikke ejede en eneste Gobelin, var mellem vore mange Fattigdomstegn maaske det frygteligste. Naturligvis kan dette ene Stykke ikke raade Bod paa den antydede Tilstand; vi har hermed kun faaet én Art repræsenteret og mangler — blot vi tænker paa de vigtigste Arter — endnu i det mindste tyve andre. Men en silkeindvævet *Verdure* som Oberst Abrahamsons, stafferet med et Flodprospekt, Flamingoer og Sødyr, hidrørende fra Fabriken i Audenarde og fra ca. Aar 1700, fuldkomment velbevaret i Væven og for Størstedelen ogsaa i Farven, er dog altid kvalitativt og teknisk en bedre Repræsentant for Gobelinkunsten i Almindelighed i dens gode Dage, end vi i vore forvovneste Drømme turde gøre os Haab om at erhverve ved vore egne Midler. Det yderst sjældne: at komme sovende til Virkeliggørelsen af forvovne Drømme, er saaledes for en Gang Skyld hændt os her. —

Her vilde vor Beretning om Gaverne i det forløbne Aar have sluttet, hvis vi ikke for første Gang havde den Glæde at kunne gøre Rede for Museets haandgribelige Gavn af Selskabet »Kunstindustrimuseets Venner«. Vi har allerede i Forbigaaende nævnt de fire Genstande, Selskabet i 1911 har skænket os. Her vender vi mere indgaaende tilbage til dem.

Først den lille *Kande af Bøttgers røde Stentøj*. Bøttgers Opfindelse af et rødt Stentøj — umiddelbart før hans Opfindelse af det ægte Porcellæn — var i og for sig ingen Opfindelse; thi det brændte Produkt af jærnholdig Jord har været kendt saa at sige til alle Tider og mange Steder. Allerede de gamle Romere havde deres »samiske Vare, ogsaa kaldet »terra sigillata«. Velkendt er ogsaa det kinesiske røde Stentøj, af Portugiserne og efter dem kaldt »Boccaro«, velkendt tillige Japanesernes Bizen-Yaki, som ligeledes er af jærnholdig

Kande af rødt Stentøj. Udført af J. F. Bøttger. ca. 1709. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*. 1911.

Jord. Og baade Englændere, Hollændere, ja selv Tyskere havde brugt at brænde saadan Jord, tidligere end Bøttger. Men den keramiske Værdi af alle disse Produkter er meget forskellig efter Stoffets Fasthed, Styrke, Skønhed. Mange af disse Produkter er slet ikke Stentøj, men svagt brændt Lertøj. Bøttgers frembyder uden Sammenligning det ædleste Stof, den højeste Styrke, den største Skønhed. Det er saa fintkornet, at det er fedtetglat i Huden. Det er egalere, dybere, mere mættet i Farven end noget andet Stentøj. Det er endelig saa fast, kompakt, stærkt, ja stenhaardt, at det end ikke kan angribes med en Fil.

Bøttgers Bedrift ligger dog ikke saa meget i Sammensætningen af Stoffet som i det Paafund at *slibe* Stoffet. Først gennem Slibningen, den fuldstændige Afglatning indtil Glansslibning, fik dette Stentøj den Forædling, der stiller det i første Række mellem alle Tiders keramiske Frembringelser. Paafundet laa ganske vist Bøttger nær, thi Glasslibningen var paa hans Tid paa sit Højeste. Men det vidner dog om hans geniale Blik, at han tidligere end nogen anden erkendte, hvorledes Slibningen vakte al den Skønhed til Live, som slumrer i Stentøjets Stof, og skabte et Klenodie af den kolde Klump Ler.

Langt fra alle Bøttgers Arbejder er slebne. Nogle er sort glaserede med eller uden Dekoration i Guld, andre dekorerede med Relieffer paa uslebet Grund, atter andre med Sølv eller med Emaljefarver. Men de slebne Stykker er uden Sammenligning de skønneste og de mest søgte, og til dem hører vor lille Kande. Med sit splendide Udstyr, sin smukke gamle Montering med Sølv og Besætning med Turkiser, tør den endog antages at have været et Stykke, som Bøttger selv har fundet særlig vellykket.

I Betragtning af, at der alene i Museum Johanneum i Dresden findes 800 Stykker af Bøttgers Stentøj, i Museet i Gotha 300, omkring i andre Museer endnu et hundred (bl. a. paa Rosenborg 4), kan vor Kande ikke i strengeste Forstand kaldes en stor Sjældenhed. Paa et Par Auktioner i Berlin er i de sidste Aar solgt nogle Stykker til høje, men dog ikke svimlende Priser. Men paa den anden Side hører Bøttgers Stentøj ikke til de Ting, man kan købe paa Verdensmarkedet hvilket Aar, end sige hvilken Dag man vil. Selv i nogle af de største Museer mangler det endnu, skønt det dog maa siges at høre til de første Fornødenheder i en Samling, der bl. a. vil

vise den keramiske Kunsts Udvikling i Europa. Vi maa da være taknemlige for at have faaet Arten repræsenteret i et saa fuldkomment smukt Exemplar.

Glasskaalen, den anden af Selskabets Gaver, købt paa Lannas Auktion, vil paa sin Etikette i Museet være at betegne: *Venedig, 15de Aarhundreds Slutning*.

Den svarer ikke til de Forestillinger, man almindelig forener med Begrebet venetiansk Glas: de overordentlig lette, fine, elegante, skrøbelige Glas, der snart er farvede, snart ufarvede, snart filigranerede, snart reticulerede, og hvoraf de kapriciøseste er smykkede med fantastiske Vinger, som er knebne med en Tang af Glasblæse-

Skaal af Glas med Emaljemaleri. Venedig. 15de Aarhundreds Slutning. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*. 1911.

ren. Med disse yderst legende Frembringelser fra den senere Renaissancetid har vor Skaal, som er fra den tidlige Renaissancetid, ingensomhelst Lighed. Dens Glas synes at have været tungt smelteligt, forener i hvert Fald med en svær Væg en svær Form, fornemmes i sit Væsen (se ogsaa dens iøjnefaldende Skævhed) mere som Produktet af en Kamp end af en Leg med Materialet. Dens Skønhed beroer i første Række paa dens kraftige Form. Men dens lidt barske Formkraft er gjort festlig ved Hjælp af Guld og Farver, den blaa i den brede Fod-Ring og Emaljefarverne i Monstret paa selve Skaalen.

Dette Emaljemaleri paa Glas var ikke en Opfindelse af Venetianerne. Det var kendt allerede i Oldtiden, forekommer ogsaa paa syriske og arabiske Glas fra den tidlige Middelalder og paa persiske fra den senere. Kulminationen af denne Kunst er de velkendte, nu desværre uoverkommelig kostbare Moské-Lamper, der hører til det gamle Kunsthaandværks aller største Herligheder. Det synes sandsynligt, at Venetianerne fik Emaljemaleriet fra Byzans; i hvert Fald var deres Teknik ganske den samme som Munken Theophilus

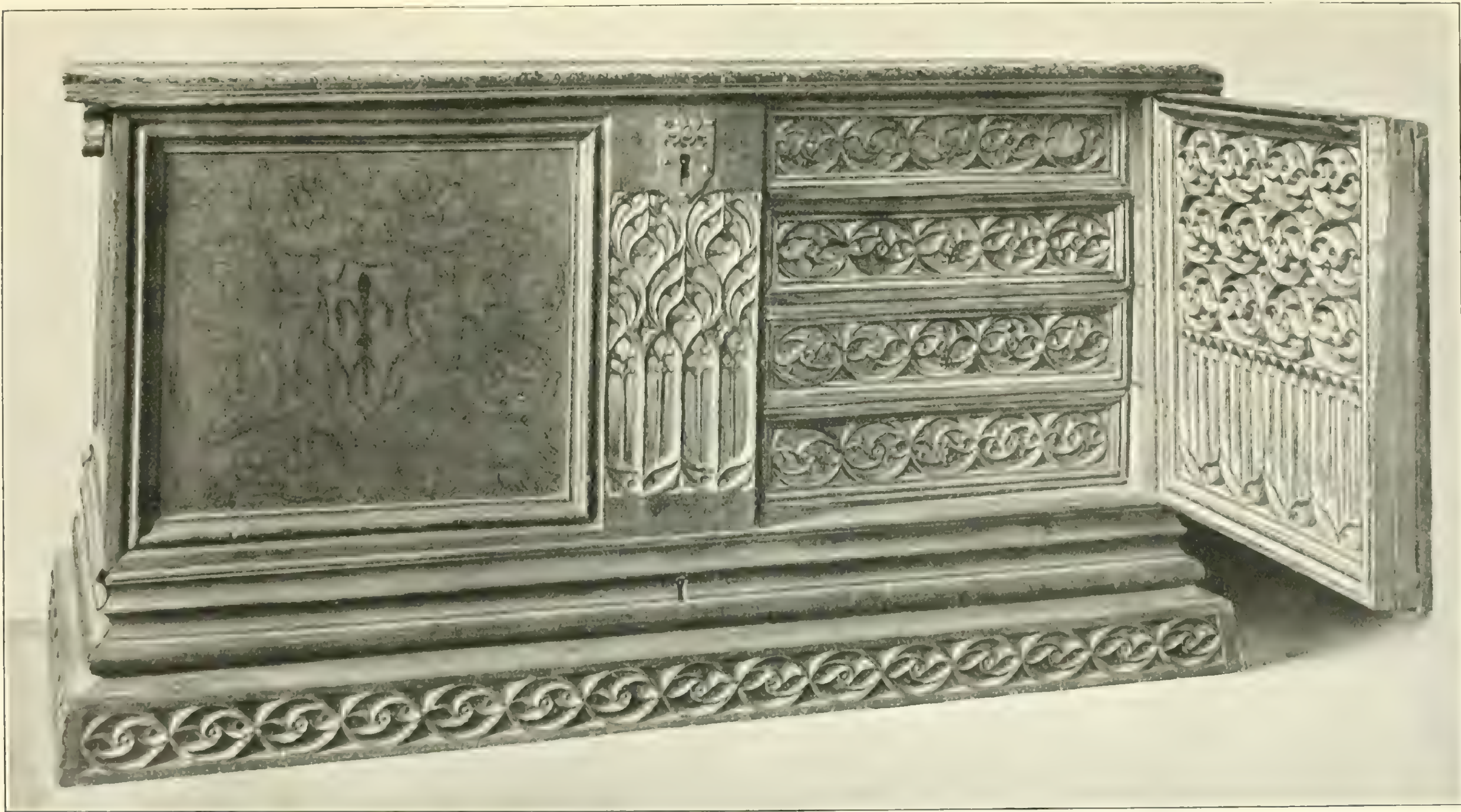
har beskrevet i sin »Diversarum artium schedula«, og selv i vor forholdsvis beskedne Skaal med dens Skæl af grønne, blaa og røde Farvepletter, mod hvilke solstraaleagtigt spreder sig Smaavifter af Guld, er det ikke svært at se en Afglans af byzantinsk Smag eller Stil. Saaledes har Stykket, skønt tilhørende den tidlige Renaissance, det Stænk af Middelalder over sig, som stiller det i »Inkunablernes« Række og gør det, set fra et Museums-Standpunkt, til en meget vigtig Erhvervelse. Der forekommer ganske vist Skaale og Bægre med langt rigere, dels figurlig, dels ornamental Dekoration. Men de hører til de aller største Sjældenheder. De almindeligst forekommende, som endda er alt andet end almindelige, har slet ingen Dekoration. Mellem disse to Typer staar vor Skaal som et for hele Arten af det 15de Aarhundreds venetianske Glaskunst meget repræsentativt Stykke. Man kan deri gøre sig fortrolig med det tykke ufarvede og det tykke farvede tidlige Glas og frem for alt med det Maleri i Emaljefarver og Guld, som giver de bedste af det 15de Aarhundreds venetianske Glas deres kostelige Karakter. Intet af denne Art fandtes i Forvejen her i Landet i offentligt Eje og heller næppe i privat.

De to større Stykker, som Selskabet har skænket os foruden disse mindre, er *en sent-gothisk venetiansk Kiste* og en florentinsk Bænk eller Sofa, en saakaldet *Cassapanca fra Renaissancetiden*.

At italienske Møbler i gothisk Stil er langt sjældnere end de samtidige nordiske, har man forklaret deraf, at den mindre huslige Levemaade i Syden langtfra medførte den Mangfoldighed i Bohavet, som allerede i Middelalderen begyndte at udvikle sig i Norden. Ogsaa har man peget paa den Kendsgærning, at man i Italien endnu ind i det 19de Aarhundred nærede en næsten fuldkommen Ligegyldighed for Landets gamle Kunsthaandværk og kun lagde Vægt paa at bevare den egentlige Kunst. Det lidt der fandtes i Italien af Møbler fra Middelalderen skulde saaledes paa lidt nær være gaaet til Grunde ved Uforstand. Hvorom alting er, haves der kun faa italienske Møbler i gothisk Stil, og specielt venetianske Møbler i denne Stil var indtil for nylig overhovedet aldrig paaviste.

Det første gothiske Møbel fra Venedig, man har ment at kunne paavise, er en Kiste, som Kunstgewerbemuseum i Berlin for ca. 2 Aar siden var saa heldigt at erhverve i Rom. Dens Form eller rettere Konstruktion er højst ejendommelig. Aabner man dens Laag, ser man, at den højre Halvdel af dens Forside er en Laage til at aabne, og aabner man denne Laage, finder man (eller fandt man, thi de mangler desværre) Skuffer, som optager den ene Halvdel af Kistens Rum, medens den anden Halvdel af dette er udelt. Gennem hele Soklen strækker sig en lang, lav Skuffe.

I sin Overgangsform fra Kiste til Kabinetsmøbel ligner dette Møbel ingen anden Kiste, og allerede af den Grund maatte man anse det for sandsynligt, at Møblet var hjemmehørende i en By, hvis middelalderlige Møbelformer ikke tidligere var os bekendte. Kom nu hertil, at der i Kistens gothiske Dekoration var udpræget orientalske Elementer, maatte man nødvendigvis gætte paa Venedig, af hvis levende Forbindelse med Orienten der baade i Middelalderen og i Renaissancetiden bestandig affødtes saadanne Stilblandinger, som

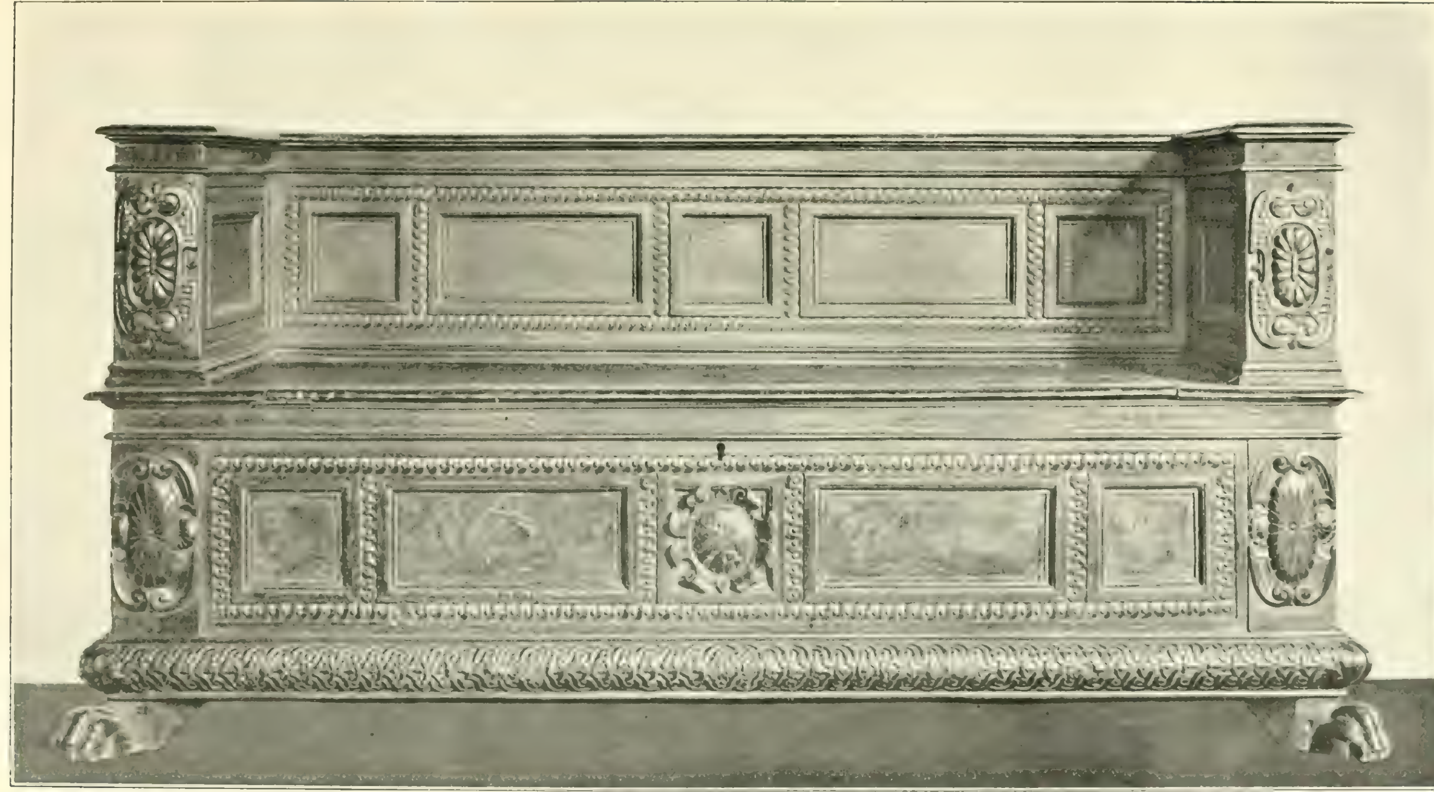

Sent-gothisk Kiste af Træ med malet Dekoration og forgyldte Udskæringer. Venedig. 16de Aarhundreds Begyndelse.
Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*. 1911.

dette Møbel viser. Udvendig og paa den indvendige Side af Laagen ses i de skaarne Fyldinger en Stjerneform af ren arabisk Karakter, men Stjernens gennemstukne Lister omslutter gothiske Ornamenter af den Art, som kan findes mangfoldige Steder. At Kisten stammer fra Overgangstiden til Renaissancen, fremgaar med stor Tydelighed af den indvendige Side af Laaget. I herligt gammelt blankt Guld, slynger sig her, udsparet paa blaa og rød Bund det skønneste Renaissance-Ornament omkring to Felter, hvori de oprindelige Ejeres Vaaben har haft Plads. Desværre er disse Vaaben med Forsæt udviskede af en senere Ejer. Havde de existeret, vilde de efter al Sandsynlighed have kunnet tjene til at bekræfte den Stedfæstelse af Stykket, som indtil videre hviler paa dets Stil. Nu maa vi nøjes med en kompetent Kenders Udsagn. »Denne inderlige Forbindelse«, siger Otto v. Falke, »af orientalske, gothiske og Renaissanceformer i det 16de Aarhundred er ikke tænkelig andet Steds end i Venedig«.

Til dette en kort Tid ganske enestaaende Stykke danner nu den Kiste, vore Venner har skænket os, et Sidestykke, selv om det er et beskedent. Den mangler de udvendige Udskæringer, som her er erstattede med sortmalede Renaissance-Arabesker paa brunliggul Grund, mangler ogsaa den pragtfulde Dekoration indvendig i Laaget. Men paa den indvendige Side af dens Laage staar i det gamle Guld og glimrende bevaret, udskaaret i Træ og forgyldt, den skønneste gothiske Ornament-Komposition, man kan ønske sig, og paa Skufferne forsætter Motivet herfra sig, medens det er nydeligt varieret paa det faste Mellemstykke mellem Forsidens Fyldinger, hvilket i ingen Henseende staar tilbage for det tilsvarende Stykke paa Berlinerkisten. I det store og hele er sidstnævnte naturligvis et langt splendidere Stykke end vor Kiste, men den har ogsaa den Forpligtelse at have Fortrin, eftersom den har kostet 7—8 Gange saa meget. Med alle sine Fortrin har den dog en stor Mangel deri, at den, som sagt, mangler alle sine Skuffer. Vor Kiste har samtlige Skuffer, men de to er rigtignok ikke gamle eller har i hvert Fald mistet deres gamle Forgyldning. Man kunde fortsætte disse Sammenligninger. Men Hovedsagen er dog, at vor Kiste, enkel og ædel, som den er, aldrig kan blive gjort rent til Skamme paa den Plads, den i Kunsthistorien vil komme til at indtage og iøvrig allerede har faaet anvist af en tysk Forsker (Dr. Robert Schmidt i »Der Cicerone«, Decbr. 1911 p. 910). Den har ganske vist intet orientalsk Præg. Dens Udskæringer er rent gothiske, dens malede Arabesker ren italiensk Renaissance. Men da den har fuldstændig samme særegne og enestaaende Konstruktion som Berlinerkisten og derhos frembyder samme Blanding, som denne, af Gothik og Renaissance, tør vi betegne den som et Sidestykke til og samtidig af et af de sjældneste Møbler, der existerer, — under alle Hensyn til dens beskedne Ydre selv et saare smukt og saare sjældent Møbel.

Fra Middelalderen overtog Renaissancetiden i Italien grumme faa og mest ganske elementære Møbelformer. Det middelalderlige italienske Beboelsesrum var efter vore Dages Begreber næsten øde.

Cassapanca af Nøddetræ med Intarsia og Udskæringer. Florens, 16de Aarhundreds 2den Halvdel. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner* 1911

Ved festlige Lejligheder skjulte man det fattige Udstyr ved at drage Stuerne med Tæpper.

Først i anden Halvdel af det 15de Aarhundred steg sammen med den nyvakte Individualismes øvrige Krav ogsaa Kravene til en prydeligere Udstyrelse af Boligen, og navnlig fik Florens og Toscana ved Medici'ernes Indflydelse en Møbelkunst med flere helt nye Former. De tidligste af disse Renaissancemøbler var endnu meget strenge i Linjerne, skyldte kun Farver og Guld, hvad de havde af livlig Virkning. De lidt senere bevarede Linjestrengheden, men skyede ikke Udskæringer. Ganske vist stod heller ikke i disse Møbler Træet med sin egen naturlige Farve. Det var med stor Kunst bronzeagtigt bonet og bejtset. Men medens de tidligere Møbler overvejende havde været Malerens og Forgylderens Sag, var disse udelukkende Snedkerens.

De svarer ikke i mindste Maade til vore Dages Begreber om godt og fint Snedkerarbejde med tætsluttende Døre og Skuffer, knivskarpe Gesimser osv. De ser mindre ud, som om de var høvlede, end som om de var støbte. Men dette stemmer just med deres monumentale Holdning. Kraft er Grundtrækket i deres Karakter. De er Ægtefødninger af Renaissancetidens store, stolte Slægt.

Den vigtigste Bestanddel af Mobiliaret var i denne Tid, som før, Kisten (*Cassa*'en, *Cassone*'n). Næstvigtigt var Bænken, der i det 15de Aarhundreds Slutning løsgjordes fra Væggen og blev bevægelig, blev mobil, blev et Møbel i Ordets egen Forstand Deraf udviklede sig det nye Møbel, der paa én og samme Tid tjente til Kiste og Siddeplads, den ganske specielle toskanske Type, *Cassapanca*'en, en Forløber for vor Sofa.

Paa det Exemplar af Arten, som er den sidste af vore Venners Gaver fra 1911, er alt ægte, med Undtagelse af Løvefødderne, for hvilket Møblet maaske en Gang bør befries, eftersom det oprindelig vistnok ingen Fødder har haft; Cassapanca'en hvilede som Regel med hele sin svære Kasse paa et fremspringende Fodbrædt. Vort Møbel hører ikke til de aller tidligste, som var ganske glatte, men heller ikke til de seneste, i hvilke Intarsia'en afløstes af Udskæring i kraftigt fremtrædende Relief. Med sin ganske retlinede Bygning, sin enkle Inddeling, sine fine Forhold og sin Forening af Intarsia og diskret Udskæring maa den sættes til Tiden omkring 1560. Den har, da den var i Brug, naturligvis været belagt med Hynder paa Sædet og haft Hynder ogsaa i Ryggen og ved Armene. Men selv i sin nøgne og af Tiden lidt medtagne Tilstand, hvortil hører, at Intarsiaerne næsten er udslettede, er vor Cassapanca et storstilet, ædelt Møbel, en typisk Repræsentant for en Møbelstil, som maaske er den fornemste, borgerligt Bohave har haft i hele den nyere Tid.

B. GAVER TIL BIBLIOTHEKET

Hvad sluttelig Gaverne til vort Bibliothek angaar, da er her den notableste den meget værdifulde Samling af Bøger og delvis sjældne Blade til Klædedragtens Historie, som fulgte med vor øvrige Arv efter Oberst *Abrahamson*. Da vi ved Overdragelsen af den

Windingske Samling til det kgl. Bibliothek forbeholdt os Samlingens Kostyme-Afdeling, og da vi paa Forhaand var i Besiddelse af en meget righoldig Samling af Modeblade fra ca. 1780 til vore Dage, maa Afdelingen »Dragter« i vor Billedsamling efter sin seneste Supplering vistnok siges at være den fyldigste i sin Art her i Landet.

Bøger er endvidere skænkede af Hr. Direktør *Harald Bing*, Hr. Direktør *Ernst Bojesen*, *Carlsbergfondet*, *Fagskolen for Boghaandværk*, Frk.'nerne *Frohne*, Direktør *Emil Hannover*, Hr. Professor *C. V. Hartmann*, (Stockholm), Hr. Museumsassistent *Chr. A. Jensen*, Firmaet *Severin & Andreas Jensen*, Hr. Arkitekt *H. Koch*, Hr. Museumsassistent *Mario Krohn*, Hr. *L. Chr. Nielsen* (Svendborg), *Norsk Folkemuseum*, Hr. Professor *C. Nyrop*, Hr. Museumsassistent *Jørgen Olrik*, Hr. Museumsdirektør *Bernhard Olsen*, Hr. *Johannes Petersen*, *Philipsen & Co.'s Forlag*, Lensgrevinde *Henriette Rantzau*, *Salmonsens Forlag*, Hr. Cand. polit. *Fr. Schiøtt*, Hr. Professor *Stettiner* (Hamburg).

Fotografier og andre Enkeltblade til Billedsamlingen er modtagne fra: Hr. Ingeniør *Ad. Clement*, Brødrene *H. & P. Larsen*, Hr. Grosserer *Langaard* (Kristiania), Hr. Museumsdirektør *Mackeprang*, Hr. Museumsdirektør *Bernh. Olsen*, Hr. Direktør *Rubow* (Malmø, Tegninger af Bindesbøll), Hr. Sagfører *Thiellesen* (Fredericia), Hr. Journalist *H. Tofte*.

Kataloger, Aarsskrifter, Tidsskrifter er sendte fra følgende Byers Museer og andre Institutioner: *Berlin, Bern, Bremen, Brünn, Cincinnati, Graz, Halle, Hamburg, Kiel, Krefeld, Kristiania, Leipzig, Malmø, Prag, Randers, Stockholm, Stuttgart, Trondhjem, Washington, Zürich.*

Endvidere fra: *Nationalmuseet, Det kgl. Kunstakademi, Industriforeningen, Det kgl. Bibliothek, Akademisk Arkitektforening, Bogbinderlauget, Danmarks Bogtrykkerforening, Det tekniske Selskabs Skole, Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende, Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder, Svenska Slöjdföreningen, Handarbetets Vänner, Svenska Konstsamlerföreningen, Konsthandtverkernes Gille, Deutsche Goldschmiede-Zeitung*, Hr. Professor *Angul Hammerich*, Hr. *Raymond Koechlin* (Paris), Frk. *S. Salomonsen*.

V. FORSKELLIGE MEDDELELSER

J. F. Willumsens Mindesten for *Pietro Krohn*, som Venner af denne har skænket Museet, og som er bleven indmuret i den midterste Arkade paa Galleriet ligeoverfor Hovedindgangen til Museet, afsløredes og afleveredes til Museet den 11/2 11. Vi bringer en Gengivelse af Monumentet.

⁂

Thorvald Bindesbølls Monument, udført af Kaj Nielsen efter Bestilling af den afdøde Kunstners Venner og rejst ved Nedgangen mellem Industriforeningen og Museet, i Linje med Hetsch's Monument, er ved Gavebrev af 10. Aug. 1911 fra Monumentets Komité blevet overdraget til Museet.

⁂

Som ovenfor omtalt forlod Hr. *Mario Krohn* ved Aarets Udgang sin Stilling som Assistent ved vort Bibliothek for at overgaa til Kunstmuseet. Hans Plads er bleven delt mellem Hr. Magister *Vilh. Wanscher* og en ung Arkitekt, Hr. *Martial Weber*. Den første vil fortrinsvis bearbejde vor Billedsamling og være til Stede i Søndags-

J. F. Willumsen: Mindesten for Pietro Krohn i Kunstindustrimuseet.

og Aftentimerne, medens Hr. Weber i Særdeleshed vil faa med Bogsamlingen at gøre og være til Stede ogsaa i Formiddagstimerne.

*

Efter Branden i Brüssel og efter Branden i en Sidebygning til Berliner-Museet, medens dette endnu rummede den danske Udstilling, bestemtes det, at Kunstindustrimuseet ikke oftere i samme Omfang som ved disse Lejligheder vil bidrage til *Opvisninger i Udlandet*. I det sidste Aar ydede det da ogsaa kun et mindre Bidrag til en enkelt Udstilling i Udlandet, nemlig til den japanske i Stockholm. Hertil var udlaant de bedste af vore japanske Træsnit.

*

Den store danske Udstilling i *Kunstgewerbemuseum* i Berlin ligger for vore Tanker allerede langt tilbage i Tiden. Ikke destomindre var det først i Februar 1911, den sluttede, og først i de sidste Dage af Marts kunde vi genaabne vor danske Sal, efter at den havde været lukket i over et Aar. Det fortjener at nævnes, at takket været vort flinke og omsorgsfulde Personale befandtes ved Hjemkomsten fra Rejserne ikke en af de mange skrøbelige Ting, der havde været udstillede, at være beskadiget. Æren herfor tilkommer først og fremmest Museets Portner *Larsen*, der fulgte med vor Udstilling baade til Brüssel og Berlin og udpakkede og indpakkede vore Genstande de mange Gange.

*

Den 4de August blev den i sin Tid meget omtalte *Sølvdolk*, der blev købt som et italiensk Renaissancearbejde, men som forlængst var bleven erkendt som et fransk Arbejde fra ca. 1860, *stjaalen* ud af en af Museets Montrer. Tangen, hvormed Tyven havde aabnet Laasen, fandtes Dagen efter skudt ind under et Gulvtæppe i et af de tilstødende Værelser. Sex Timer efter at Tyveriet var blevet opdaget, var Stikbreve med Afbildninger af Dolken under Vejs til samtlige Kunstindustrimuseer i Udlandet og til alle de større Antikvitetshandlere i Berlin, Hamburg, Paris, London etc., medens vort Politi øjeblikkelig underrettede de herværende Handlende og i sin førstkommende Fortegnelse over stjaalne og bortkomne Koster optog en Afbildning af Dolken. Trods alle disse Anstrengelser kom det stjaalne Stykke dog ikke til Stede. Tabet er for saa vidt at beklage, som Dolken var uden synderlig Værd andetsteds end her, hvor Mindet endnu levede om den Strid, der havde staaet om den, og hvori navnlig Julius Langes Navn var saa stærkt engageret.

*

Den tidligere omtalte *Fotografering* i Museet med det Formaal at tilvejebringe en fuldstændig Billedfortegnelse over alle Genstande i Samlingen, indtil den nye Fortegnelse over denne bliver færdig, skred sidste Sommer i det lyse Vejr et godt Stykke frem, men kan dog næppe ventes gennemført tidligere end i Eftersommeren 1913.

*

Det længe planlagte, ofte bebudede Skrift om de *Tønderske Kniplinger* (i Tilknytning til Udstillingen i 1908) naaede omsider at se Lyset i December. Det smukt udstyrede Skrift med en Indledning af Museets Direktør og fortrinlige Afbildninger ved *F. Hendriksen* er blevet modtaget med stor Paaskønnelse i den videnskabelige Verden, navnlig i Museerne, i hvis Kniplingssamlinger nu mange hidtil ukendte Stykker indordnes under Betegnelsen »Tønder«. Bogen, der er udgivet af Lehmann & Stage, koster i Handelen 6 Kroner.

*

Af det *Bernhard-Hirschsprungske Legat* var i 1911 som sædvanlig Renten (100 Kroner) at bortgive som Belønning for et i Aarets Løb udført, særlig fortrinligt Stykke Kunsthaandværk. Belønningen tildeltes *Leon* og *Vera Ehlers* for deres Broderier i Silke og Sølv.

*

Den 6te Januar havde *Kunstindustrimuseets Venner* den første af sine Sammenkomster i Museets Festsal, ved hvilken Lejlighed Direktør Hannover holdt et Foredrag om Forfalskning af Antikviteter. Senere har disse Sammenkomster — med en Pause i Sommertiden — fundet Sted en Gang om Maaneden. Paa Programmet stod saa vidt mulig stedse et Foredrag og en derpaa følgende Diskussion om Genstande, som af Selskabets Medlemmer var indsendte til Museets Skøn. Paa det faste Program staar desuden nu, efter at Møderne i Efteraaret blev genoptagne, en beskeden Aftenspisning i Fællesskab i Lokalet ved Siden af Festsalen. Det har været en stor Glæde for Museet at kunne etablere disse Sammenkomster, hvor Kunstelskere og Samlere mødes og drøfter fælles Interesser.

UDDRAG AF REGNSKABET FOR AARET 1911

INDTÆGT	Budget	Virkelig Indtægt
BEHOLDNING (1. Januar 1911)	Kr.	Kr.
Kassebeholdning		1,589.91
Rente af Kassebeholdning		271.57
BYGNINGEN		
Lejeindtægt, ordinær	11,100	11,100.00
Refusioner for Renholdelse og Opvarmning	100	100.00
MUSEET		
Statens Bidrag	15,000	15,000.00
Industriforeningens Tilskud	6,000	6,000.00
Ny Carlsberg Kunstindustrilegat	4,500	4,500.00
Vare- og Industrilotteriet, Andel i dets Overskud	30,000	33,800.00
Private Aarsbidrag	300	280.00
Det Thomsenske Legat (1/3 Del)	800	934.00
Gave fra en Anonym	5,000	5,000.00
» » Etatsr. J. S. Salomonsen		1,650.00
Forskellige Indtægter		1,232.21
SKOLEVIRKSOMHED		
Skolepenge og for brugte Materialer	500	359.00
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Saldo til Banken d. 1. Jan. 1912		1,405.51
	76,600	86,522.23

UDGIFT	Budget	Virkelig Udgift
KASSEKREDIT (1. Januar 1911)	Kr.	Kr.
Saldo til Landmandsbanken		2,216.02
BYGNINGEN		
Skatter, Assurance m. m.	4,500	2,967.12
Renter og Afdrag paa Prioriteter	13,000	13,000.00
Reparationer, almindelige	2,500	2,045.44
Install. af Autopyrofonen	3,000	3,022.31
MUSEET		
Indkøb til Hovedsaml.	12,000	15,796.68
» » Biblioteket	1,000	5,238.60
» » Windingske Saml.	100	0.00
Lønninger og Medhjælp	12,300	12,020.59
Daglig Drift (Kontorhold, Renholdelse, Tryksager osv.)	3,000	4,939.48
Belysning	3,000	2,917.30
Opvarmning	3,500	3,194.39
Inventarium	1,500	3,255.36
Udstillinger og Foredrag	1,000	305.77
Rejser	1,000	561,47
Forskelligt	600	1,520.00
SKOLEVIRKSOMHED		
Museets Skole		
Lokale	2,000	2,000.00
Belysning og Opvarmning	800	401.02
Almindelig Virksomhed	5,400	5,005.47
Fagskolen for Boghaandværk		
Lokale	2,500	2,500.00
Belysning og Opvarmning	900	845.84
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Betalte Renter		189.49
BEHOLDNING (1. Januar 1910)		
Kontant Kassebeholdning		2,579.88
	76,600	86,522.23

Regnskaberne ere af os revi

C. MØLLMANN

STATUS DEN 31. DECEMBER 1911

AKTIVER	31/12 1910 Kr.	31/12 1911 Kr.
Museumsbygningen	600,000.00	600,000.00
Depositum i Østifternes Kreditforening	5,500.00	5,500.00
Kontant Kassebeholdning	1,589.94	2,579.88
Hjælpefond		20,000.00
	607,089.94	628,079.88

PASSIVER	31/12 1910 Kr.	31/12 1911 Kr.
Første Prioritet i Ejend. Østift. Kreditforen.) Rest.	248,584.27	245,140.94
Anden Prioritet i Ejend. Reiersenske Fond)	50.000.00	50,000.00
Kassekredit i Landmandsbanken	2,216.02	1,405.51
Museet ejer (heraf i Bygn. 304,859.06)	306,289.65	331,533.43
	607,089.94	628,079.88

ANMÆRKNING.

Museets Samling stod i Fjor tilbogs for	Kr.	484,051.17
der er i Aarets Løb indkjøbt for		15,796.68
og den har i Aarets Løb modtaget Gaver til en Værdi af	»	12,752.00
Dens Værdi er altsaa nu...	Kr.	512,599.85
Bibliotheket stod i Fjor tilbogs for	Kr.	117,545.21
der er i Aarets Løb indkjøbt for	»	5,238.60
og det har i Aarets Løb modtaget Gaver til en Værdi af	»	475.00
Dets Værdi er altsaa nu...	Kr.	123,258.81
Inventariet stod i Fjor tilbogs for	Kr.	48,565.33
der er i Aarets Løb indkjøbt for		3,255.36
Dets Værdi er altsaa nu...	Kr.	51,820.69

GULDVAREFABRIKANT BERNHARD HERTZ'S LEGAT FOR DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS TEKNOLOGISKE AFDELING

INDTÆGT

Kassebeholdning i Sparekassen for Kjøbh. og Omg. (1. Jan. 1911)	1291	Kr.	53 Ø.
Rente i Sparek. f. Kjøbh. og Omg.	47		62 -
Rente af 10,000 Kr. Kreditkasse-Obligationer, 4 pCt.	400	—	00 -
	1739	Kr.	15 Ø.

UDGIFT

Beholdning indest. i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn (1. Januar 1912)	1739	Kr.	15 Ø.
	1739	Kr.	15 Ø.

Efter Legatets Fundats af 1. December 1895 var dets Kapital 20,000 Kr., hvoraf Halvdelen i Juni 1899 af Legatstifteren anbragtes i Kreditkasseobligationer; de andre 10,000 var til Raadighed for Legatets Bestyrelse efter Fundatsens nærmere Bestemmelse. Efter en af Legatstifteren under 9. August 1907 oprettet ny Fundats er det Resterende af denne sidste Halvdel stillet til Museets Raadighed til Dækning af Omkostningerne ved dets Omordning og Udvidelse i 1907 og 1908.

BERNHARD HIRSCHSPRUNGS LEGAT

Kassebeholdning i Landmandsbanken (1. Jan. 1911)	39	Kr.	98 Ø.
Rente af 10,000 Kr. Østifternes Kreditforenings-Oblig., 4 pCt.	400	—	00 -
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afds. Sparekasse	5	—	00 -
	444	Kr.	98 Ø.

Udbetalt en Præmie	400	Kr.	00 Ø.
Kassebeholdning indestaaende i Landmandsbanken (1. Jan. 1912)	44	—	98 -
	444	Kr.	98 Ø.

Legatets Kapital er 10,000 Kr. i 4 pCt.s Østifternes Kreditforenings Obligationer, som Legatets Stifter i Juli 1904 overrakte Kunstindustrimuseet. Renterne af Legatet skulle een Gang aarligt — den 6. Juli — anvendes til Belønning for Udførelsen af et særligt fremragende Kunstflidsarbejde.

C. NYROP

derede og befundne rigtige

MARTIN J. LEVIN

København
NIELSEN & LYDICHE
(Axel Simmelkiær)